

združil v eno samo enotno celoto. Le poglejmo si bolj natančno to zakonito uvrstitev. Tretji razdelek izvršilnega reda ima napis: Prisilna dražba. Navajajo se potem posamezni deli: uvedba, dovolitev dražbenega postopanja po izvršilnem sodišču, pristop, popis in cenitev i. t. d., med njimi podelitev domika na 17. ter razdelitev največjega ponudka na 21. mestu. Vsi ti deli, od katerih nekateri odpadejo pri normalnem razvitku postopanja, kakor pristop, tvorijo eden sam izvršilni način t. j. prisilno dražbo. Dokler je pa moči uporabljati v konkretnem slučaju določbe §§-ov 133—139 izvrš. reda, ki urejujejo omenjene posamezne stadije prisilne dražbe, tako dolgo ni konca izvršbe ali dražbenega postopanja, to pa zato, ker izvršilni red nima namena urejati zadev izven izvršilnega postopanja. Če je konec izvršbe, je hkrati tudi konec veljavi ali uporabi izvršilnega reda.

Pravi nazor je zastopalo vrhovno sodišče v odločbi z dne 24. oktobra 1899 št. 14260, G. U. 1899 št. 52. Šlo je za stroške oglasitve in intervencije pri razdelitvenem naroku, kakor tudi za stroške prošnje za izročbo. Vse te stroške je priznalo ter izreklo, da so le-ti stroški izvršilni, ker so tekom dražbenega postopanja nastali, zategadelj imajo po §-u 216 izvrš. reda enako prednost z glavnico vred. Upajmo, da se vrhovno sodišče zopet povrne k temu, edino pravemu nazoru.

Kvalifikacija sodnih uradnikov.

Kedar so naši zastopniki interpelovali vlado, zakaj da ne imenuje v slovenske kraje jezikovno sposobnih sodnikov, je sedanji vodja pravosodstva bolj kakor kateri njegovih prednikov odgovarjal, da se ozira edino in samo na sposobnost prosilcev, ter da nimogel imenovati tega in tega, ker ni dovolj kvalifikovan. Varuhu svete pravice se je pač dokazalo že jasno, da njegove navedbe niso resnične, a to ga ni oviralo, da jih vedno in vedno ponavlja, kadar gre za imenovanja v naših krajih in kadar treba vriniti v naš narod kakega uradnika, Nemca po rodu ali mišljenju.

Taki razlogi so pač le možni v državi, kjer velja še tajna kvalifikacija in pa kjer se niti obstoječi predpisi o tajni kvalifikaciji ne izvršujejo.

Predpisi o kvalifikovanju sodnih uradnikov so v sodnem pravilniku in nekaterih drugih ukazih. §§ 4 in 5 omenjenega pravilnika vелеvata: »Vsak uradnik ali sluga mora koj po nastopu službe izročiti predstojniku sodišča izkaz svojega osebnega stanu . . . Eden izvod izkaza ohrani predstojnik sodišča, pri katerem je tist čas nameščen uradnik ali sluga, enega shrani predsedstvo nadrejenega zbornega sodišča, enega pa predsedstvo višjega deželnega sodišča. . . . Četrty izvod je poslati pravosodnemu ministrstvu.« — V prilogi k izkazu, je zaznamovati vsa mnenja o sposobnosti, katera se izdado o uradniku ali slugi, ko prosi za kako službo (§§ 22 do 24 ces. pat. z dne 3. maja 1853, drž. zak. št. 81) ali povodom preiskave sodišča. V 8. razpredelu je navesti, kdo je oddal mnenje o sposobnosti. — Ko se prosi za kako službo, je priložiti vsaki prošnji razpredelnico o sposobnosti. Razloge za kvalifikacijo, različno od prejšnjih mnenj, je povedati kakor v prilogi k izkazu osebnega stanu, tako tudi v razpredelnici o sposobnosti.

V prej omenjenih točkah ces. patenta z dne 3. maja 1853 stoji, da naj mnenje o sposobnosti uradnika odda njegov predstojnik, kateremu se je bila izročila prošnja, ter mora to mnenje biti strogo po vesti.

Pravosodno ministrstvo pa je dne 27. maja l. l. pod št. 16 svojega naredbenega lista izdalo še posebno naredbo o kvalifikaciji sodnih in državnoopravdnih uradnikov, menda pač ker niso dosedanje kvalifikacije tako strogo vestne bile ali, kakor pravi, ker niso dajale zadostne podlage za zanesljivo in točno sposobnostno oceno posameznih uradnikov.

Da vidimo, če se je taka ocena dosegla s to naredbo! — Po njej se namreč še ni odpravilo to, da kvalifikujejo uradni predstojniki ob posamnih kompetencah, toda glavne kvalifikacije je izvršiti posebnim komisijam junija meseca vsakega leta. Pri zbornih sodiščih prve in druge stopnje so v tej komisiji člani personalnega senata in predsedniki prizivnih senatov

Predstojniki okrajnih sodišč izreko mnenje o sposobnosti njim pridelenih uradnikov komisije ustno ali pismeno.¹⁾

Poleg teh komisij pa oddajajo to redno mnenje o sposobnosti še posebej predsedniki zbornih sodišč, in sicer predsednik višjih deželnih sodišč in predsedniki zbornih sodišč prve stopinje za vse konceptne uradnike njih okrožja, ne pa enako navedene komisije. Komisije pri zbornih sodiščih prve stopnje naj namreč sodijo le o konceptnih uradnikih okrajnih sodišč in pa takih uradnikih svojega zbornega sodišča, ki nimajo glasovalne pravice. Komisije teh sodišč torej ne oddajajo mnenja za svetovalce, pa tudi ne za tajnike in pristave z glasovalno pravico (votante) pri tistem sodišču, temuč ga oddajajo o njih komisije pri višjem deželnem sodišču. — Že ta blažena koncentracija za kvalifikacijo uradnikov 8. in celo 9. činovnega reda je jako čudna, ker misliti si je, da komisija domačih svetovalcev vendar bolje pozna njih sposobnost, kakor ona višjega deželnega sodišča, kamor prihaja jako malo dokazil njih posebne sposobnosti. To je tem gotoveje, ker kvalifikacijska komisija pri višjem dež. sodišču ocenja tudi vse tam nameščene uradnike 6. in 5. čin. razreda.

Še večjega pomisleka vreden pa je § 5. citirane naredbe, ki pravi: Kvalifikacijska mnenja komisij, prodsednikov . . . je vpisati v priloge k izkazu osebnege stanu in sicer pri oblastvu, ki je mnenje izreklo, kakor tudi pri višjem nadzorovalnem oblastvu. Izrek komisije pri zbornem sodišču prve stopnje o kvalifikaciji okrajnosodnih uradnikov, razen onega o kvalifikaciji predstojnika okrajnemu sodišču, je prijaviti okrajnemu sodišču, da se vpiše v prilogo ondu hranjenih izkazov osebnege stanu. Iz tega določila izhaja, da pa komisiji višjega deželnega sodišča ni treba prijaviti svojega izreka podrejenim zbornim sodiščem o le-tega sodnikih.

Ta razlika pri vpisih kvalifikacij glede okrajnosodnih in zbornosodnih uradnikov pa ni samo neumestna, temuč tudi nasprotuje določno §-oma 4 in 5 prej omenjenega sodnega pravilnika, po katerih je vsako premembo o izkazu osebnege stanu, in seveda tudi njegove priloge, vpisati v vse (4) njih izvode,

¹⁾ Skoro brez izjeme bode vse pismeno, torej za komisijo ne posebno vplivno!

torej tudi v oni, ki se hrani pri predstojniku sodišča, kjer je sodnik nameščen. Zaznali smo tudi, da se to novo določilo v tem zmislu tolmači in izvršuje; to pa že ob sebi ne pomenja nikakega zboljšanja dosedanjih norem, temuč le še višjo potenco skrivnega kvalifikovanja, o katerem velja, da se boji javnosti le zato, ker ni oddano s strogo vestnostjo, kakor bi moralo biti.

Sposobnostne ocene po opisanem novem načinu se nam torej nikakor ne vidijo bolj zanesljive kakor po prejšnjem. To moramo trditi posebno o komisijah pri graškem nadsodišču. Gospodje, ki imajo ondi odločilno besedo, so menda bili prepričani, da vse dosedanje kvalifikacije o slovenskih sodnikih ne veljajo nič, in vpliv njih novih kvalifikacij se kaže pri imenovanjih lanskega leta. Z novo naredbo so sodniki slovenske narodnosti na milost in nemilost izročeni — Gradcu; kaj to pomeni, ne čutijo samo koroški, temuč vsi Slovenci tega nadsodišča!

Novi način kvalifikovanja je le še znova najdena zapreka za prehod slovenskih uradnikov z najnižjih stopinj. To pa je tembolj, ker se je tudi sicer pri novih kvalifikacijah opustila predpisana zabeležba, zakaj je sedanja kvalifikacija različna od prejšnjih. Na to nezakonito postopanje se je opozarjalo že večkrat in je že prav javna tajnost.

Po rečenem pa nima ocena sposobnosti, ki se opira na take izreke, nikake zanesljive vrednosti in imenovanja, oziroma zapostavljanja sodnikov vsled takih ocen niso pravična.

Kvalifikovanje uradnikov bode najpravičnejše, kadar bode javno, tako da se bode uradniku naznanilo, da se mu bodo povedali razlogi njegove ocene; to pa bode možno zopet le, ako se ustanovi službena pragmatika, na katero se bode pri tej oceni opirati. V dotične predpise pa bode vsprejeti tudi določbe, da za navadno napredovanje v uradnem službovanju, razun pri imenovanju za posebna mesta, ni treba izvanredne izvrstne kvalifikacije, kakor je tudi ni treba pri pomikanju srednješolskih učiteljev v višje plačilne razrede. Za take premembe sedanjega avtokratičnega postopanja so se prej zavzemale nemške stranke v parlamentu in tudi sicer; sedaj se malo več, ko pač vedo, da jim tega treba ni. Ravno zato pa bodi stremljenje Slovencev za takimi ustanovili — saj nam kaže vsakdanje življenje, da je zanje skrajni čas!